

Број: Ж-БЛ-01-71/21
Датум: 26.03.2021.

Број Препоруке: П- 86/21

ЈЗУ УНИВЕРЗИТЕТСКИ КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР ТУЗЛА
и/р генералног директора

-Клиника за заразне болести
Проф. др Ибре Пашића
-Клиника за плућне болести
Изета Сарајлића

УДРУЖЕЊЕ "ЗЕМЉА ДЈЕЦЕ У БИХ"
Михајла и Живка Црногорчевића 66

75 000 Тузла

ПРЕПОРУКА ОМБУДСМЕНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
По жалби Удружења "Земља дјеце у БиХ"

Дана 26.03.2021. Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине запримила је обраћање Удружења "Земља дјеце у БиХ" (у даљем тексту: подносилац жалбе), те је исто регистровано као жалба, у складу са одредбама Закона о омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број: 32/00, 19/02, 35/04, 32/06) и Правилима поступка Институције омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број: 104/11).

Подносилац жалбе наводи да је дана 23.01.2021. од стране службеника ПС Запад Тузла обавјештен да је на подручју насеља Ирац пронађено тијело малољетника мигранта које је давало слабе знакове живота. Због непознавања језика, комуникацију са малољетником није било могуће успоставити, а код њега је пронађено Отпусно писмо из којег произилази да је дана 20.01.2021. доведен у болницу у пратњи преводиоца и особља Центра за дјецу и младе хуманитарне организације МФС – ЕММАУС (у даљем тексту: ЕММАУС), као и да је дана 22.01.2021. отпуштен из Клинике у наслову, са упутницом за Клинику за плућне болести. Малољетник је ноћ провео вани, у јарку, само у јакни, под високом температуром, а полицајци наводе да су безуспјешно покушавали остварити контакт са надлежним службама. Удружење је, у оквиру неформалног механизма поступања у случају малољетника мигранта без пратње, обавијестило тим "Save the children" у Тузли, те је дјечак потом и збринут у Клинику за плућне болести.

Подносилац жалбе сматра да су приликом отпуста малољетника без пратње направљени значајни пропусти надлежних органа, те да су грубо прекршена права дјетета гарантована првенствено УН Конвенцијом о правима дјетета.

Како истичу, због цјелокупне хронологије догађаја, поставља се питање на који начин и како је Клиника за заразне болести отпустила дјечака којем је евидентно било неопходно болничко лијечење и стручна помоћ, обзиром да је био знатно нарушеног здравственог стања и да не познаје језик. Исто тако, поставља се питање да ли је именовани привремени старатељ из Центра за социјални рад Добој Исток од стране Клинике за заразне болести био благовремено обавјештен о намјери отпуста и потреби за наставком лијечења у Клиници за плућне болести. У случају да јесте, остаје нејасно из којих разлога малолјетник није од истог преузет при отпусту, а у супротном, које радње је исти преузео након накнадног сазнања о здравственом стању дјечака и цјелокупној ситуацији.

Уважавајући наведено, актима од 01.02.2021. и 22.02.2021. Институција омбудсмена позвала је надлежне органе да доставе изјашњења на жалбене наводе, а првим актом о свему је обавјештена и надлежна Полицијска станица Запад Тузла. Из садржине одговора произилази:

Одговор¹ Центра за социјални рад Добој Исток:

Након обавјештења о релокацији малолјетних страних лица из прихватног центра Блажуј Центар за дјецу и младе ЕММАУС, овај Центар је дана 21.12.2020. рјешењем о старатељству² именовоо старатеља (Мешин Дамир, радник овог Центра) за малолјетника - **Мафиулах Ахмедзаи³**, чијих се права и интереса овај предмет тиче. Даном 20.01.2021. ЕММАУС обавјештава старатеља о погоршању здравственог стања његовог штићеника, о томе да му је указана хитна медицинска помоћ, те да је упућен на даље лијечење у Клинику за заразне болести УКЦ Тузла. Након овога, малолјетник је у пратњи старатеља и особља организације ЕММАУС хоспитализован у клиници у наслову, а старатељ је учинио расположивим све неопходне податке, ради даље комуникације у вези са лијечењем. Даном 23.01.2021. Теренски центар Службе за послове са странцима Тузла упознаје старатеља са свим претходно изнесеним чињеницама, односно, да је на подручју Тузле пронађено малолјетно странао лице лошег здравственог стања, са отпушним писмом. Дјечак је потом хоспитализован у Клиници за дјечије болести, одакле је отпуштен даном 07.02.2021., уз заказане редовне контролне прегледе.

Став је овог Центра да је од стране Универзитетског клиничког центра Тузла учињен значајан пропуст којим је додатно угрожено здравље малолјетног странао лица, обзиром да именовани старатељ о цјелокупној ситуацији није благовремено обавјештен.

Одговор Клинике за заразне болести:

Даном 20.01.2021. пацијент је упућен у ову Клинику у пратњи особља Центра за дјецу и младе ЕММАУС и преводиоца.

Особље Клинике са истима је обавило разговор, међутим, *о пацијенту нису добили никакве информације, нити увид у било какав идентификациони документ.*

Особе у пратњи информисане су о неопходности доласка староца, у случају провођења медицинских мјера за које је потребан његов пристанак, а потом поучене о свим релевантним мјерама за превенцију инфекције.

Медицинском особљу указано је на неопходност останка преводиоца уз пацијента, обзиром да исти не познаје ниједан језик осим државе из које долази. Касније истог дана, преводилац је напустио просторије Клинике, уз дозволу медицинског особља.

Пацијент у току опсервације од 20.01.2021. до 22.01.2021. *није био хоспитализован у овој Клиници, па није могао бити ни отпуштен са болничког лијечења.*

Обзиром на неповољне лабораторијске налазе, санитарским возилом упућен је у Клинику за плућне болести и предат у пријемну амбуланту исте.

Одговор⁴ Клинике за плућне болести:

Даном 22.01.2021. пацијент је прегледан у Клиници за заразне болести, гдје му је дијагностификована пнеумонија, терапија продужена, а пацијент упућен у Клинику за плућне болести.

Клиника за плућне болести утврдила је да је пацијент у исту упућен без пратње, те са њим није било могуће успоставити комуникацију, због непознавања језика.

Пријемна амбуланта ове клинике позвала је Службу хитне помоћи ДЗ Тузла, ХО МФС – ЕММАУС (безуспјешно).

Пацијента је преузела полицијска патрола која се случајно нашла у кругу клинике.

Даном 23.01.2021. пацијент је поново упућен у Клинику за плућне болести, гдје је прегледан и са дијагностификованом стенокардијом упућен на Клинику за интерне болести.

Пошто пацијент и пратња нису дали податке, Клиника није располагала информацијама о датуму рођења и мјесту боравка наведеног пацијента.

РЕЛЕВАНТНО ЗАКОНОДАВСТВО

Конвенција Уједињених нација о правима дјетета⁵

Члан 3.

2. Државе-потписнице узимају на себе да осигурају дјетету заштиту и бригу која је потребна за његову добробит, узимајући у обзир права и дужности његових родитеља, законских старатеља или других појединаца законски одговорних за њега, и да би се ово постигло, предузмуће све законске и управне мјере.

3. Државе-потписнице ће осигурати да институције, службе и установе одговорне за бригу о дјечи и њихову заштиту придржавају стандарда успостављених од одговарајућих власти, нарочито у погледу сигурности, здравља, у броју прикладности њиховог особља као и одговарајућег надзора над њима.

Члан 20.

1. Дјете привремено или стално лишено свог породичног окружења, или оно које због властитих најбољих интереса не може остати у том окружењу, имаће право на посебну заштиту и помоћ коју ће пружити држава.

Члан 22.

1. Државе-потписнице ће предузети одговарајуће мјере да дјете које тражи статус избјеглице или које се сматра избјеглицом према примјетљивим међународним и домаћим законима и поступцима добије, без обзира да ли је праћено својим родитељима или другим особама, одговарајућу заштиту и хуманитарну помоћ у очувању примјетљивих права изложених у овој Конвенцији, у другим међународним инструментима људских права или хуманости чији су потписници споменуте државе.

Члан 24.

1. Државе-потписнице признају право дјетета да ужива највиши стандард здравља који је могуће достићи, и да има приступ институцијама за лијечење и здравствену рехабилитацију.

⁴ Акт бр. 2-9-47/21, од 19.02.2021. године

⁵ Усвојена од ГС УН, 20.11.1989. године, а ратификована од стране БиХ

¹ Акт бр. III-02-49-28/21, од 23.02.2021. године

² Бр. UP I- III-02-35-13-398/20 ОД 21.12.2020. године

³ Maffiullah Ahmedzai, рођ. 01.01.2005. године, држављанин Авганистана

ЗАКОН О ОМБУДСМЕНУ ЗА ЉУДСКА ПРАВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ⁶

Члан 1.

1. Омбудсмен за људска права Босне и Херцеговине је независна институција успостављена у циљу промовисања добре управе и владавине права, заштите права и слобода физичких и правних лица, како је зајамчено посебно Уставом Босне и Херцеговине и међународним споразумима који се налазе у додатку тог Устава, која ће с тим у вези надгледати активности институција Босне и Херцеговине, њених ентитета и Брчко дистрикта, у складу са одредбама овог Закона.

Члан 2.

1. Институција ће разматрати предмете који се односе на слабо функционисање или повреде људских права и слобода почивене од стране било којег органа власти.
2. Институција ће дјеловати по пријему жалбе или *ex officio*.

МИШЉЕЊЕ ОМБУДСМЕНА

Омбудсмени констатују да је сарадња са Институцијом омбудсмена успостављена, у смислу достављања тражених изјашњења и свих релевантних информација када је у питању конкретан случај.

Међутим, цијенећи претходно изнесену садржину одговора, а с тим у вези, мандат и надлежности Омбудсмена, Омбудсмени Босне и Херцеговине дужни су указати на своје мишљење. Садржина достављених изјашњења детаљно је изложена првенствено како би се указало на контрадикторности у наводима Клиника у наслову. Управо ове недоследности у поступању надлежних резултирале су изузетно неповољном ситуацијом за дјечака чијих се права и интереса овај предмет тиче. Ипак, Препорука Омбудсмена не иде за тим да се било који орган, а у овом случају, било која Клиника у склопу Универзитетског клиничког центра Тузла огласи искључиво одговорном за конкретан случај. Основни циљ јесте да се проактивно дјелује и спријечи сличан исход у будућности, а ово управо кроз указивање на пропусте до којих је дошло при збрињавању болесног дјечака. Изузетно је забрињавајућа чињеница да је дјечак са тешком клиничком сликом отпуштен у пратњи полицијске патроле која се "случајно нашла у кругу клинике." Овакво поступање оправдано је окарактерисати као грубо кршење права на здравствену заштиту и неопходну његу у околностима ионако неповољним за тешко болесно малолетно лице које није у својој држави и не познаје језик. Омбудсмени су у протеклом периоду у више наврата похвалили рад и пружили подршку медицинском особљу на територији цијеле Босне и Херцеговине, цијенећи знатно отежане услове рада када је у питању актуелна пандемија, међутим, на овакве пропусте дужни су указати, наглашавајући да се ради о малолетном лицу. Сви органи власти, здравство, школство, невладине организације, Институција омбудсмена, дакле, систем у цјелини у обавези је кроз координисан рад и сарадњу пружити неопходну заштиту сваком дјетету чија су права на неки начин угрожена или прекршена.

Чињеница је да су у конкретном случају невладине организације које се баве заштитом права дјеце још једном показале висок ниво експедитивности и стручности у поступању. Управо овакво дјеловање довело је у коначници до позитивног резултата, односно, поновног збрињавања и потом хоспитализовања дјечака до 07.02.2021. године, како је претходно поменуто. Мишљење је Омбудсмена да би већа сарадња здравства и поменутих организација у будућем периоду допринијела сврисходнијем остваривању здравствене и социјалне заштите дјеце уопште, а у овом случају, дјеце у транзиту на подручју Босне и Херцеговине.

Темељем свега наведеног, а сходно одредбама члана 32. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, Омбудсмени Босне и Херцеговине Клиникама у наслову дају следећу

ПРЕПОРУКУ

- Да у сваком конкретном случају који се тиче пружања неопходне здравствене његе дјецци са статусом избјеглице/мигранта/азиланта/лица у транзиту раде савјесно и поступају у координацији једна са другом, осигуравајући тако највиши могући степен здравствене заштите дјетета угроженог или нарушеног здравственог стања, свакако у складу са домаћим законодавством;
- Да, поред међусобне сарадње и координације, раде на константном развијању и унапређивању сарадње са бројним невладиним организацијама и организацијама хуманитарног карактера на подручју Босне и Херцеговине које се баве заштитом људских права уопште, а посебно заштитом права дјеце;
- Да о учинку ове Препоруке обавијесте Омбудсмене Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема исте.

Уважавајући чл. 33. Закона о Омбудсмену за људска права Босне и Херцеговине, ова Препорука доставља се и подносиоцу жалбе.

Омбудсмени Босне и Херцеговине

Др Љубишко Митровић

Др Јасминка Цумхур

Нивес Лукић

⁶ "Службени гласник Босне и Херцеговине", бр. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06